

var det, som det ærede Medlem havde saa meget imod, at man vilde tvinge Forældrene til at lade deres Børn gaa i Skole. Det forekommer mig, at man dog, i det Mindste den Gang, da den nævnte Betænkning blev afgiven, tilsidst ikke vidste nogen anden Udvei end efter lange Forhalingen, der kunne have bevirket grumme mange Forsømmelser, tilsidst at anvende Bøder. Det er det samme Princip, som vi Andre ogsaa holde paa, nemlig, at det i visse Tilfælde er nødvendigt at anvende Bøder for at faae Forældre til at opfylde deres Pligt mod Børnene med Hensyn til at lade dem søge Skole. Der er nogen Forskjel med Hensyn til Maaden, hvorpaa man vil udføre dette, der er ogsaa Forskjel paa Udførelsesmaaden efter det her foreliggende Lovforslag og den Maade, som det nu udføres paa. Efter de hidtil gjældende Bestemmelser, saaledes som de i Pragis udføres, er Reglen jo den, at der mulktres saa at sige hver Dag for sig enkeltvis. Der mulktres med smaa Mulktter, der ganske vist ikke ere synderlig Andet end ubehagelige Paamindelser til Bedkommende om at lade Børnene gaa i Skole, men Paamindelser, som jeg tror, ikke gjøre saa lidt Gavn. Nu vil man slaa ind paa et noget andet System, der nærmer sig den Tanke, som er udtalt i Betænkningen for 1873, idet man ikke vil mulktre for en enkelt Gang, men for $\frac{1}{4}$ Aar ad Gangen; men jeg maa indrømme, at Flertallet fra 1873 gaar en Del videre, thi det vil mulktre for 3 Aar ad Gangen. Der er en betydelig Forskjel, men Principet er det samme; det er Tvangen, som tilsidst skal til. Jeg tror ikke, at der vil vindes noget Synderligt ved den Forandring, som Lovforslaget tilfigter med Hensyn til Mulktteringen i Forhold til det hidtil Bestaaende, og navnlig tror jeg ikke, at denne Indfaldelse til at møde for Skolekommissionen eller Kommunebestyrelsen, eller hvem det nu er overdraget at diktere Mulktterne, vil faae Noget som helst at betyde. Jeg tror ikke, at man faaer Nogen til at møde for sig, da Forholdet ikke er saaledes her, som naar Folk kaldes til at møde for Retten, og det har man ogsaa haft Fornemmelsen af, idet der i Lovforslaget er indsat en Bestemmelse om, hvad der skal ske, naar de udeblive. Jeg antager derfor, at der ikke vil vindes Stort ved denne Forandring, men at man ligesaa gjerne kan blive ved det Mulktteringsystem, vi nu engang have. — Der ligger i de Grundtræk, som Flertallet og Mindretallet i Udvalget i 1873 fremførte, den samme Tanke, som er udtalt i det her foreliggende Forslag, nemlig at indføre Forskoler, Skoler, hvori der skal gives en lavere Grad af Undervisning for de mindre Børn. Det kan jo maaffe være meget godt paa Steder, hvor man ikke kan faae indført noget Bedre, men jeg frygter meget for, at man overrunderer den Nytte, disse Forskoler skulle gjøre. Man gjør jo Regning paa, at der skal kunne undervises i disse Forskoler af Lærere,

Mænd eller Kvinder, som ikke have underkastet sig nogen Examen, men som dog alligevel skulle have de fornødne Kundskaber. Jeg tror for det Første, at det bliver vanskeligt at finde et tilstrækkeligt Antal af saadanne Personer til at undervise i Forskolerne efter den Tanke, der er neblagt i Forslaget, thi efter denne Tanke skulle saadanne Forskoler oprettes saa godt som i hver By i hele Landet; thi naar der ikke maa være over $\frac{1}{8}$ Mil for Børnene at gaae til Skole, maa man mindst have saadanne Skoler i hver By. Derfor mener jeg, at det vil have sin store Vanskelighed at faae saadanne Personer skaffede tilveie i tilstrækkeligt Antal. Deres Lønning er der ikke bestemt Noget om i Loven; den maa altsaa være Gjenstand for frivillig Overenskomst mellem Kommunen og de Paagjældende. Jeg tror derimod, at man kunde udrette Mere ved at gaa en anden Vej. Det er nu temmelig almindeligt her i Landet, at, naar der trænges til flere Lærere i en Kommune, udstyker man Kommunen i mange smaa Skoledistrikter, saaledes at hver faar sin Lærer. Det kan nu ganske vist have sin Fordel, og især har det den, at Børnene da aldrig have ret lang Vej at gaa til Skole. Jeg tror imidlertid, at der kunde vindes Mere for Undervisningen ved at gjøre Distrikterne noget større og saa ansætte 2 Lærere i hvert Distrikt, saa kunne de dele Stolen i flere Klasser. Naar man gjør det, ansætter 2 Lærere i hvert Skoledistrikt og deler Skolen i flere Klasser, i 4 f. Ex., har det en meget stor Betydning for Undervisningens heldige Fremme. Det er Noget, som ogsaa er erkjendt i Lovforslaget, idet der er forenkret for Kjøbstæderne etaarige Klasser. Man kan ved en saadan Ordning opnaa paa Landet at faae fire Klasser i hver Skole og altsaa faae omtrent toaarige Klasser. Jeg skal ganske vist indrømme, at i tyndt befolkede Egne af Landet lader det sig vanskelig gjøre, alene af Hensyn til Afstanden, men i tættere befolkede Egne lader det sig godt gjøre, og det vil efter min Betragtning være meget heldigere end disse Smaaskoler. Naar jeg tillader mig at udtale dette her, støtter jeg det ikke blot paa en theoretisk Betragtning, men paa en Erfaring, der gaar over 20 Aar tilbage i Tiden; vi have i min Hjemstavn indrettet os paa den Maade, at vi, i Stedet for at udstyffe vor Skolekreds i flere Distrikter, have beholdt den samlet i eet Distrikt. Vi have antaget flere Lærere, og derved have vi kunnet dele Klasserne, hvilket har viist sig at være særdeles heldigt. — Lovforslaget tilfigter derefter at indføre Overdagsundervisning i Stedet for Overendagsundervisning, og i Stedet for Hel dagsundervisning at indføre Halvdagsundervisning. Det er ikke Andet end at vende tilbage til det gamle, forlængst kasserede System. I min Skoletid, der falder i Trediveerne, vare vi komne ind paa Hel dagsundervisning, men det var i Overgangstiden,